

EGY ÉV PRÓBAIDŐ UTÁN A BALLIBERÁLIS ÖNKORMÁNYZATOK

Nyolc állítás a kormányellenesek kormányképtelenségéről

A borsodi időközi választás kampánya és eredménye is azt bizonyította, hogy a balliberális pártok közös indulása egyáltalán nem garanciája a kormányoldallal szembeni sikernek. Egyrészt láthatóvá vált, hogy a közösnek tekintett Jobbik-jelöltet nem mindegyik párt támogatta teljes szívvel és aktivitással, hiszen a DK feltűnően passzív maradt a kampány során, másrészt a kormánypártok jelöltje százalékos arányban még jobb eredményt is ért el, mint a korábbi országgyűlési választások Fidesz-KDNP indulói.

A Nézőpont Intézet jelen elemzése az önkormányzati választások egy éves évfordulója alkalmából azt vizsgálja meg, mennyire bizonyultak (ön)kormányzóképesnek a tavaly ősszel létrejött hasonló, balliberális együttműködések az általuk vezette városokban. Az önkormányzati munkájuk alapján sok tekintetben nem bizonyult kormányképesnek a kormányellenes Gyurcsány-koalíció.

Az elmúlt egy év tapasztalatai azt mutatják, hogy

1. a balliberális összefogás nem minden városban tudott megalakulni (Debrecenben vagy Pécsen sem sikerült például az együttműködés);
2. több településen hamar felbomlott (pl. Tatabányán vagy Szolnokon elvesztették közgyűlési többségüket a balliberális pártok);
3. ahol még nem bomlott föl, ott is a bizalmatlanság légköre és állandó koalíciós feszültségek uralkodnak (többek között Óbudán vagy Újpesten a DK-ba léptek át szocialista politikusok, Kispesten pedig feljelentésig fajult a Momentum és az MSZP vitája);
4. több város balliberális vezetőit, gyakran kormányellenességük jobban mozgatja, mint a városuk iránti törődés (pl. a hódmezővásárhelyi vagy a pécsi polgármester is folyamatosan országos politikai célokat fogalmaz meg);
5. a Gyurcsány-koalíció összetartó ereje a hatalomvágy, a helyi hatalom megőrzése érdekében egyes balliberális városvezetések még a szélsőséges megnyilvánulások felett is szemet hunynak (az újbudai polgármester például Hitlert éltette, a főpolgármester „judapest”-ező balliberális jelölt mellett kampányolt);
6. a kormányellenes vezetésű városokban sok esetben az elvárt szakmaiságot felülírja a várva várt pozíciószerzés és -osztás (pl. Egerben és Miskolcon is balliberális politikusok rokonait helyezték állásba, Budapesten pártkatonáknak biztosítottak pozíciókat);
7. a balliberális városvezetők számos kampányígérete ígéret maradt, s a választások óta eltelt egy évben nem kezdődött meg azok végrehajtása, sőt egyenesen azzal ellentétesen cselekszenek (Miskolcon például a lovasrendészetet szüntették meg, Karácsony Gergely a 3-as metró klimatizálásáért nem tett semmit);
8. a Gyurcsány-koalíció által hangoztatott sajtószabadságnak nyoma sincs az átvett városok nyilvánosságában, helyette az új városvezetők balliberális propagandára használják fel az önkormányzati sajtótermékeket (pl. Újpesten, Pécsen vagy Józsefvárosban is balliberális újságírókat ültettek a helyi média élére).

1. A 2019-es önkormányzati választás nem a „közös lista” tesztje volt

Már a 2010-es történelmi választási vereség után megjelent a baloldalon az a toposz, hogy a hatalomba való visszakerülés egyetlen lehetséges eszköze a

balliberális oldal teljes összeterelése. Emlékezetes, hogy 2013-ban Gyurcsány hívei „összefogást” követelve kifütyülték a szocialisták akkori elnökét, a jobboldalisággal egyáltalán nem vádolható Heller Ágnes pedig egyenesen a Jobbikkal való együttműködés mellett érvelt az Orbán-kormány leváltása érdekében. Sokan még az egy évvel ezelőtti önkormányzati választáson elért balliberális sikerekben is ezt a pártérdek-alapú technikai együttműködést látják visszaigazolódni. A tények azonban mást mutatnak. A már 2010 óta folyamatosan kormányváltásra készülő pártok több városban még az általuk szabott minimumfeltételt, azaz a közös indulást sem tudták teljesíteni, így a 2019-es októberi eredmények sem az összefogás politikai csodafegyver-voltát, sem a tényleges együttműködési képességet sem tudták igazolni.

Olyan jelentős megyei jogú városokban, mint Pécs, Debrecen, Miskolc vagy a főváros több kerületében sem sikerült egyezsége jutnia a balliberális pártoknak. Debrecenben a Momentum és a DK közötti viszály volt az akadálya az együttműködésnek, míg Pécsen és Miskolcon az LMP az értékek teljes elhanyagolását, valamint a 2010 előtti, szocialisták által dominált politikai tér restaurálását látták az összefogás mögött.

2. Ahol megvalósult szivárványkoalíció, nem mindig működött

Az elmúlt egy év alatt az is bebizonyosodott, hogy még abban az esetben sem garantált az (ön)kormányzótöbbség biztosítása, ha a balliberális pártok eleinte egy-egy településen képesek voltak az együttműködésre. Több városban is előfordult, hogy a közgyűlésben csak minimális mandátumelőnyre tudtak szert tenni, de olyan helyzetre is akad példa, ahol már a többség megteremtésére sem voltak képesek a balliberális formációk. Sőt, a gyakorlati együttműködés teljes felbomlására is mutat példát a 2019-es önkormányzati választás óta eltelt egy év, hiszen olyan várost is találunk, ahol egyenesen kisebbségbe került a balliberális városvezetés.

Tatabánya esetében 2019 őszén patthelyzet alakult ki, a korábbi vezetés 8 mandátummal, az új vezetés pedig szintén 8 mandátummal kezdte meg az új önkormányzati ciklust, ráadásul még a Mi Hazánk jelöltje is nyert egy mandátumot, így a balliberális városvezetésnek vagy a Fidesz-KDNP-vel, vagy a radikális képviselővel kell egyezséget találnia a város működésének biztosításához. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy a szélesnek tűnő DK-Jobbik-LMP-MSZP-Momentum-Párbeszéd frakcióból egy képviselő azóta kilépett, így a

városvezetést támogatók koalíciója már 7 főre apadt. Szolnokon a 10 fős ellenzéki koalícióból ketten léptek ki, ezzel a 8 főre zsugorodó balliberális koalíció itt is elveszítette többségét. Budapest IX. kerületében pedig a DK-MSZP alkotta frakció jelentette be, hogy a továbbiakban nem vesznek részt a polgármestert, Baranyi Krisztinát támogató összefogásban, csak eseti ügyekben számíthatnak a szavazatukra, ezzel már a balliberális együttműködés első évében szétesett a politikai érdekházasság.

3. Ahol megmaradt a szivárványkoalíció, ott sem bíznak egymásban tagjai

Egy település sikeres és hosszútávú irányításához nem csupán a sikeres választási szereplés, a közgyűlési stabil többség, hanem az azt alkotó pártok közötti bizalom megteremtése, majd folyamatos fenntartása is hasznosnak tekinthető. Ezzel szemben csak az elmúlt egy év alatt számos olyan példa akadt az egyes önkormányzatokat vezető pártok életében, ahol a pártérdekek vagy a pártok közötti konfliktusok felülírták az együttműködés balliberális ökölszabályát, a bizalmatlanság légkörét alakítva ki a városvezetésben.

2020 évének eleje attól volt hangos, hogy több fővárosi kerületben képviselői és polgármesteri mandátumot nyert szocialista politikusok átálltak Gyurcsány Ferenc pártjába (Kiss László, Óbuda; Szaniszló Sándor, Pestszentlőrinc; Farkas István, Szabó Gábor, Trippon Norbert, Újpest de a másik irányba is látunk mozgást, hiszen az egyik érdi önkormányzati képviselő jelentette be, hogy elhagyja a Demokratikus Koalíciót. Budapesten a XIV. kerületben az új parkolórendszerhez kapcsolódóan alakult ki nyilvános feszültség az MSZP és a Momentum között, ahol a Momentum parkolásért felelős alpolgármestere nem támogatta a rendszer bővítését. De hasonló a helyzet a XIX. kerületben is, ahol a momentumos Paróczai Anikó önkormányzati képviselőt és átláthatósági tanácsnokot rabosították, miután az MSZP-s Kránitz Krisztián feljelentette becsületsértés és különleges adatokkal történő visszaélés miatt. Paróczai volt az, aki videófelvételen mutatta be, hogy megtalálta a szocialista kispesti vagyonkezelő eltitkolt spanyolországi nyaralóját. A legnagyobb visszahangot mégis a gödi események váltották ki, ahol annyira elmérgesedett a balliberális pártok viszonya (Momentum vs. DK, LMP, Jobbik), hogy előbb különböző hangfelvételek nyilvánosságra hozásával támadták egymást, majd pártelnöki üzengetésbe torkollott a konfliktus.

4. A kormányellenesség fontosabb a városszeretetnél

Az önkormányzatiság, így az önkormányzati választások kifejezett funkciója, hogy – a szubszidiaritás elvét követve – a választókhöz a legközelebb születhessenek a róluk szóló döntések, és a helyi közösségek önállóan, az országos politikától, illetve a kormánytól függetlenül intézzék a helyi ügyeket. Az elmúlt tíz évben a balliberális oldalon azonban kialakult és az elmúlt egy évben tovább erősödött az az értelmezés, miszerint az önkormányzati választásokat és az ott elért eredményeket valójában nem az adott település, hanem az országos céljuk, azaz a kormányváltás érdekének kell alárendelniük. Ezzel párhuzamosan pedig arra is akad példa, hogy a helyben elért választási sikereket mindössze országos politikai karrierhez vezető ugródeszkaként használják a balliberális oldal tagjai.

A fenti jelenség egyik leglátványosabb példája Márki-Zay Péter esete, aki megválasztása óta próbálja 2018-ban szerzett ismertségét és városvezetési hatalmát felhasználni arra, hogy részt kapjon az országos politikából. Némileg hasonló kísérletet jelentett Botka László rövidéletű miniszterelnök-jelölt-jelöltsége, majd 2019 őszén újabb szereplők csatlakoztak hozzájuk. Pécs újonnan megválasztott polgármestere szinte napi rendszerességgel kacsintgat hivatali felelősségi területén kívülre és buzdít baloldali összefogásra, míg Karácsony Gergely Budapest polgármestereként nemcsak a balliberális együttműködés országos reprezentánsaként helyezkedik szembe nap, mint nap a kormánnyal, hanem még a fővárostól 180 kilométerre történő borsodi időközi választás kampányában is támogató szerepet vállalt a Budapestet „judapest”-nek nevező helyi jobbikos jelölt mellett.

5. A hatalomvágy felülírja a világnézeti elkötelezettséget

A balliberális érdekházasság egyik megoldhatatlannak tűnő nehézsége, hogy olyan politikai formációknak kell nemcsak a választásokon ideiglenesen, hanem az önkormányzatok vezetésében éveken keresztül együttműködniük, mint a korábbiak a többiek által minimum szélsőségesnek minősített Jobbik, az internacionalista Demokratikus Koalíció és Momentum, a szocialista jelszavakat használó MSZP, a magát zöldként meghatározó LMP, vagy a létezés határán egyensúlyozó Párbeszéd. Még ha ezen pártok a hatalom megszerzésének reményétől vezérelve (vagy annak megtartása érdekében) számos esetben úgy is tettek, mintha elfelejtették volna nemcsak egymás iránt táplált ellenérzésüket, hanem korábbi nyilvános bírálataikat is, a balliberális holdudvar szereplői elkötelezettségük mértékétől függően a nyilvánosságban fejezik ki (vagy hallgatják el) rosszsallásukat a szivárványkoalíciók működését illetően. Az elmúlt év

tapasztalatai arra engednek következtetni, hogy a politikai önérdék felülírta a világnézeti önazonosságot, a pártok még saját programjaikkal, deklarált ideológiájukkal is képesek voltak szembefordulni a hatalom megszerzése és megtartása céljából.

Újbuda újonnan megválasztott polgármestere, testületi ülésen Hitler munkásságát méltatta, amely még saját politikustársai részéről is visszautasításra talált. Kijelentéseinek még annak ellenére sem lett politikai következménye, hogy László Imre egy olyan pártot, a Demokratikus Koalíciót képviseli, amelyik nemcsak programjában hirdette meg a szélsőjobboldallal szembeni harcot, hanem olyan pártelnökkel, Gyurcsány Ferencsel, bír, aki saját apjától is elhatárolódott annak náci karlendítése miatt. Ugyancsak a liberális toleranciát hirdető Gyurcsány-párt polgármestere, Niedermüller Péter volt az, aki egyszerre több társadalmi csoportot különböztetett meg és nevezett rémisztő képződménynek - ismét következmények nélkül. Ugyanakkor az a DK-szövetséges Karácsony Gergely, aki „nácik mosdatására” hivatkozva bojkottál egy televíziót nem nyilvánított véleményt a Fővárosi Közgyűlés-tag László Imre fenti kijelentése kapcsán, aktívan kampányolt a „judapestező” Jobbik-jelölt mellett, miközben fasisztának nevezte a Deák téri kettősgyilkosságra emlékezőket. Pécsen pedig egy olyan személy mögött sorakozott fel a környezet- és klímapolitika iránt különösen érzékeny balliberális összefogás, akinek polgármesteri hivatalát megelőző munkája, a Pécsi Hőerőmű vezetése, a Mecsek fáinak elégetését is magában foglalta.

6. Zsákmányszerzés a sokat hangoztatott szakmaiság helyett

A balliberális oldal egy évtized alatt akkorára zsugorodott, hogy választási sikerek hiányában politikai klientúrája lényegesen nagyobbak bizonyult az általuk betölthető, megélhetést biztosító pozíciók mennyiségénél. Így az egy évvel ezelőtti önkormányzati térnyeréshez kapcsolódó egyik kulcskérdés az volt, vajon az elhódított városok balliberális vezetése számára az adott település irányításának szakmai megalapozása vagy a hűséges pártkáderek elhelyezése lesz-e előbbre való. Az elmúlt év tapasztalatai azt mutatják, hogy az újonnan balliberális kézbe kerülő önkormányzatok kinevezéseinél az utóbbi esett nagyobb súllyal latba. A hivatalokat az új balliberális vezetők pozíció- é zsákmányszerzésre használták fel.

Eger városának polgármestere, az akkor még jobbikos Mirkóczki Ádám saját másod-unokatestvérét, a szocialista Mirkóczki Zitát nevezte ki alpolgármesterének. Miskolcon a volt szocialista országgyűlési, jelenleg

önkormányzati képviselő Simon Gábor felesége jogi megbízásokat kap az önkormányzattól, Varga Andrea Klára alpolgármester férje a MIHŐ Kft. Felügyelő Bizottságának tagja, Varga László MSZP-s országgyűlési képviselő felesége pedig Miskolc városának Sajtó, Kommunikációs és Városmarketing Osztályának vezetője. Pécssett a helyi Biokom új társügyvezetői pozícióját a volt MSZP-s alpolgármester fia kapta meg, Gyimesi Gábor, a Jobbik pécsi elnöke pedig a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft.-nél kapott posztot. Szombathelyen a korábbi városvezetéssel szakító, így a közgyűlési többséget a balliberális oldal irányába billentő Molnár Miklóst egyenesen a szükséges szakmai tapasztalat hiánya ellenére nevezte ki az új városvezetés a Vasvíz Zrt. élére. A fővárosi önkormányzatban pedig amellet, hogy valamennyi szivárványkoalíciós partner egy-egy alpolgármesteri pozíciót birtokolhat, a budapesti vállalatok vezető pozícióit több esetben pártkáderekkel töltötték fel. Így válhatott Gyurcsány minisztere, Draskovics Tibor a BKK igazgatóságának elnökévé, a Gyurcsány-államtitkár Gál J. Zoltán a Budapesti Városüzemeltetési Holding igazgatósági tagjává vagy Vágó István, a DK politikusa a BKV Vasúti Járműjavító Kft. felügyelő bizottsági tagjává.

7. A kampányígéretetek csak ígéretetek maradtak

A balliberális kampányok több, országosan is hasonló ígérettel indultak neki a választásoknak: ilyen volt az adott város ügyeinek átláthatóvá tétele vagy a lakossággal való folyamatos együttműködés. Hatalomra kerülésük után a balliberális városvezetők gyakran nemcsak ígéreteik megvalósításáról feledkeztek meg, hanem egyenesen azokkal ellentétes lépéseket tettek.

Érden Csőzik László egyik legfőbb ígérete az volt, hogy a város transzparenciája a vezetése alatt biztosítva lesz. Az újonnan megválasztott polgármester ugyanakkor ennek gyökeresen ellenkező gyakorlatát valósította meg amikor a koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet alatt egymaga egyetlen nap alatt - a veszélyhelyzet utolsó óráiban - negyvenhat határozatot alkotott olyan ügyekben, amelyekről pár nappal később a közgyűlés is dönthetett volna. Hasonló eset történt Egerben, ahol Mirkóczki Ádám polgármester szintén a veszélyhelyzet által biztosított jogköröket kihasználva saját hatáskörben döntött a 300 éves, műemléki környezetben és műemléki védettség alatt álló Senator-ház eladásáról. Veres Pál, Miskolc új polgármestere a kampányban még úgy nyilatkozott, hogy *„Én a rendőrséget erősíteném meg.”*, majd 2020 elején a balliberális többség költségtakarékossági okokra hivatkozva megszüntette a lovasrendészetet. A borsodi megyeszékhelyen

nem csupán a közbiztonság kérdésében, hanem az oktatásügyben sem sikerült megtartani a kampányígéreteket, hiszen az iskolakezdési támogatás is elmaradt a tanévkezdés elején. A fővárosban pedig hiába volt Karácsony Gergelynek kiemelt témája a kampány alatt a 3-as metró klimatizációja, megválasztása után ennek a lehetőségét egyszerűen elutasította, ahogy a 14 éves korig ingyenes közösségi közlekedés ígéretéről sem hallani hivatalba lépése óta.

8. Sajtószabadság helyett balliberális médiacentrumok

A kampány egyik központi elemét képezte a sajtószabadságért való aggódás, a „*kézivezéreltnek*” titulált önkormányzati médiumok átalakítása és a helyi objektív, pártatlan sajtó megteremtése. Egy év távlatából azonban éppen ellenkező előjelű tendenciát látunk országszerte, hiszen az önkormányzati médiaportfóliók irányítását nyíltan elfogult, balliberális kötődésű személyekre bízta, nyíltan beavatkoznak tartalmi kérdésekbe, sőt Budapesten egyenesen megtiltanák, hogy ingyenes kiadványokat terjesszenek közterületen, hacsak nem biztosítanak nagy terjedelmet a balliberális városvezetést propagandájának.

Pikó András, aki korábban maga is a balliberális Klubrádió műsorvezetője volt, kampányában „*propaganda helyett valódi tájékoztatást*” ígért, majd a 168óra korábbi főszerkesztőjét bízta meg a helyi önkormányzati lap vezetésével, amely újság aztán a polgármestert hét oldalon összesen nyolc fotón jelentette meg, miközben cenzúrázták a helyi kormánypárti önkormányzati képviselővel készített interjút. Az önkormányzati választás után az újpesti momentumos polgármester az Újpesti Napló főszerkesztését a Jobbikhoz köthető Balogh Gáborra bízta, az új balliberális vezetés pedig statáriális módon távolította el az újság munkatársait a laptól. Pécsen a Szabad Pécs elnevezést viselő kormányellenes portál alapítóját bízta meg a balliberális polgármester a helyi sajtó főszerkesztésével. Budapesten pedig a fővárosi közgyűlés balliberális többsége azzal olyan rendeletet fogadott el, amely gyakorlatilag megtiltja ingyenes sajtótermékek közterületen való terjesztését, kivéve, ha azok négy oldalnyi felületet nem adnak át a városvezetés számára.

A teljes tanulmány ITT tekinthető meg.